

УДК 331.5:004.738.5

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2\(32\)-787-799](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2(32)-787-799)

Бацуровська Ілона Вікторівна доктор педагогічних наук, професор кафедри інтелектуальних систем та цифрових технологій, Академія праці, соціальних відносин і туризму, м.Київ, <https://orcid.org/0000-0002-8407-4984>

Кашина Ганна Сергіївна доктор педагогічних наук, завідувач кафедри інтелектуальних систем та цифрових технологій, Академія праці, соціальних відносин і туризму, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-2829-9847>

Курепін Вячеслав Миколайович кандидат економічних наук (PhD), доцент кафедри методики професійного навчання, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Любарець Владислава Вікторівна доктор педагогічних наук, професор, кафедри інтелектуальних систем та цифрових технологій, Академія праці, соціальних відносин і туризму, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-8238-1289>

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ТА БЕЗПЕКА: ЯК ЕФЕКТИВНО ВИКОРИСТОВУВАТИ СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ДЛЯ КАР'ЄРНОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Сучасне професійне середовище все більше залежить від цифрових технологій, зокрема соціальних мереж, які відкривають нові можливості для кар'єрного розвитку, професійного нетворкінгу, створення персонального бренду та саморозвитку. Активне використання соціальних платформ дозволяє фахівцям швидше адаптуватися до змін на ринку праці, знаходити нові можливості для співпраці, навчатися у відомих експертів і ділитися власними знаннями. Водночас цифрове середовище несе низку викликів, пов'язаних із безпекою персональних даних, управлінням репутацією, інформаційною перевантаженістю та високим рівнем конкуренції. У статті досліджено роль соціальних мереж у процесі професійної мобільності та визначено їхнє значення для розвитку кар'єри в умовах цифрової трансформації суспільства. Проведено аналіз основних можливостей, які надають соціальні мережі, зокрема розширення професійних контактів, підвищення видимості фахівця на ринку праці, доступ до вакансій і неформального навчання, а також розвиток персонального

бренду. Визначено основні ризики, які можуть виникати внаслідок некоректного використання соціальних платформ: компрометація репутації, кіберзагрози, поширення дезінформації, шахрайство та зниження продуктивності через надмірне використання цифрових ресурсів. Особливу увагу приділено цифровим компетентностям, необхідним для ефективного та безпечного використання соціальних мереж. Зокрема, наголошено на важливості управління цифровою репутацією, критичного мислення, медіаграмотності, дотримання правил конфіденційності та кібербезпеки. Висвітлено питання ефективної онлайн-комунікації, ведення професійного контенту та стратегічного планування діяльності у соціальних мережах. У результаті дослідження сформульовано рекомендації щодо оптимального використання соціальних мереж для професійного розвитку. Запропоновано ефективні стратегії керування контентом, вибудовування персонального бренду, використання соціальних платформ для кар'єрного зростання та уникнення основних ризиків. Стаття підкреслює важливість усвідомленого підходу до використання соціальних мереж у професійній діяльності та необхідність розвитку цифрових компетентностей для забезпечення успішної кар'єри в умовах швидких змін цифрового середовища.

Ключові слова: професійна мобільність, соціальні мережі, цифрова компетентність, персональний бренд, кібербезпека, управління репутацією, професійний розвиток, цифрова трансформація, кар'єрне зростання, нетворкінг.

Batsurovska Ilona Viktorivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Department of Intellectual Systems and Digital Technologies, Academy of Labor, Social Relations and Tourism, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-8407-4984>

Kashyna Hanna Serhiyivna Doctor of Pedagogical Sciences, Head of the Department of Intellectual Systems and Digital Technologies, Academy of Labor, Social Relations and Tourism, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-2829-9847>

Kurepin Vyacheslav Mykolaievych PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Professional Training Methodology, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv

Liubarets Vladyslava Viktorivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Department of Intellectual Systems and Digital Technologies, Academy of Labor, Social Relations and Tourism, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-8238-1289>

PROFESSIONAL MOBILITY AND SECURITY: HOW TO EFFECTIVELY USE SOCIAL NETWORKS FOR CAREER DEVELOPMENT

Abstract. The modern professional environment is increasingly dependent on digital technologies, particularly social networks, which open new opportunities for career development, professional networking, personal branding, and self-improvement. Active use of social platforms enables professionals to adapt more quickly to labor market changes, find new collaboration opportunities, learn from industry experts, and share their own knowledge. At the same time, the digital environment presents several challenges related to personal data security, reputation management, information overload, and high competition. This article examines the role of social networks in professional mobility and their significance for career development in the context of digital transformation. The study analyzes the main opportunities offered by social networks, including expanding professional contacts, increasing visibility in the labor market, accessing job openings and informal learning, and developing a personal brand. The key risks associated with improper use of social platforms are identified, such as reputational damage, cybersecurity threats, misinformation, fraud, and decreased productivity due to excessive reliance on digital resources. Particular attention is paid to the digital competencies required for the effective and secure use of social networks. The importance of digital reputation management, critical thinking, media literacy, privacy protection, and cybersecurity awareness is emphasized. The study highlights key aspects of effective online communication, professional content management, and strategic planning of digital activity. As a result of the research, recommendations are formulated for optimizing the use of social networks for professional development. Effective strategies for content management, personal brand building, leveraging social platforms for career growth, and mitigating key risks are proposed. The article underscores the importance of a conscious approach to using social networks in professional activities and the necessity of developing digital competencies to ensure career success in a rapidly changing digital environment.

Keywords: professional mobility, social networks, digital competence, personal branding, cybersecurity, reputation management, professional development, digital transformation, career growth, networking.

Постановка проблеми. У сучасному цифровому суспільстві соціальні мережі стали важливим інструментом професійного розвитку, дозволяючи фахівцям розширювати мережу контактів, знаходити кар'єрні можливості, демонструвати свої компетентності та будувати персональний бренд.

Водночас їх використання пов'язане з низкою викликів, серед яких інформаційна безпека, управління цифровою репутацією, достовірність інформації та ризики шахрайства. Попри зростаючу популярність соціальних мереж серед професіоналів, багато користувачів не мають достатнього рівня цифрової грамотності, що може призводити до негативних наслідків, зокрема втрати особистих даних, формування негативного іміджу або потрапляння в тенета дезінформації. Крім того, відсутність стратегічного підходу до використання соціальних платформ знижує їхню ефективність у кар'єрному розвитку. Таким чином, актуальність дослідження полягає у необхідності визначення ключових цифрових компетентностей, оцінки ризиків та формування рекомендацій щодо безпечного та продуктивного використання соціальних мереж для кар'єрного зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Цифровізація ринку праці суттєво вплинула на професійну мобільність, змушуючи фахівців адаптуватися до нових умов і використовувати соціальні мережі для кар'єрного розвитку. У дослідженні Любарець, Кашиної, Качана, Брезецького та Островершенка [1] підкреслюється, що цифрова трансформація змінює підходи до професійного зростання, роблячи активну присутність у цифровому середовищі необхідністю для спеціалістів різних галузей. У роботі [3] акцентується увагу на інформаційно-технологічному забезпеченні неперервної освіти, що є важливим фактором для формування цифрових навичок, необхідних для успішного використання соціальних мереж у професійному розвитку. Також зазначається, що цифрова трансформація вимагає від педагогів і фахівців постійного оновлення знань і вдосконалення цифрових компетентностей.

Цифрова компетентність є важливою складовою професійного розвитку. Петренко [7] наголошує на необхідності формування цифрових навичок у майбутніх викладачів, оскільки вони відіграють ключову роль у підготовці фахівців до роботи в цифровому середовищі. Додатково, у роботі Петренко та Зеліковської [8] розглянуто професійно-цифрову компетентність викладачів вищої школи у контексті сталого розвитку.

Питання управління ризиками у цифровому середовищі розглянуто у роботі Любарець та Грибової [6], де зазначається, що соціальні мережі не лише відкривають нові кар'єрні можливості, а й створюють певні загрози, пов'язані із безпекою персональних даних та репутаційними ризиками. Одним із важливих аспектів використання соціальних мереж у професійному розвитку є створення якісного навчального контенту. У роботі Бацуровської, Кашиної та Макієвського [2] розглянуто методологічні підходи до розробки дидактичних матеріалів для професійної освіти, що підтверджує важливість правильного наповнення цифрового простору інформаційно-освітніми ресурсами.

Дослідження Ковальчука [4] свідчать про зростаючу роль цифрової компетентності в умовах цифровізації професійної освіти, що корелює з необхідністю ефективного використання соціальних мереж для кар'єрного розвитку. У свою чергу, Ковальчук [5] наголошує на проблемах цифровізації фахової підготовки в закладах професійної освіти, зокрема на недостатній інтеграції цифрових технологій у навчальний процес. Розвиток цифрового середовища для підвищення кваліфікації вчителів розглянуто у дослідженні Самойленка та Бацуровської [9]. Автори зазначають, що сучасні мережеві цифрові середовища, такі як інтеграція систем LMS+ Office 365, можуть значно підвищити ефективність професійного розвитку через онлайн-спільноти та соціальні платформи.

Ще одним важливим аспектом є неформальна освіта. Дослідження Штемпель [10] демонструє, що неформальна освіта сприяє формуванню цифрових компетентностей, що особливо важливо у контексті професійної мобільності. У роботі Штемпель [11] також підкреслюється, що соціальні мережі можуть використовуватися як засіб розвитку цифрових компетенцій майбутніх учителів, що відкриває нові можливості для навчання та працевлаштування.

Таким чином, аналіз літератури підтверджує, що соціальні мережі відіграють значну роль у професійному розвитку, відкриваючи нові кар'єрні можливості, водночас потребуючи високого рівня цифрової компетентності та вміння управляти цифровими ризиками.

Мета статті – дослідити роль соціальних мереж у професійному розвитку, визначити основні переваги та ризики їх використання, а також розробити рекомендації щодо безпечного та ефективного застосування цифрових платформ для кар'єрного зростання. Особлива увага приділяється питанням цифрової компетентності, управління репутацією, інформаційної безпеки та стратегічного позиціонування в соціальних мережах.

Виклад основного матеріалу.

Професійна мобільність – це здатність людини адаптуватися до змін у професійному середовищі, освоювати нові навички, змінювати місце роботи або навіть сферу діяльності відповідно до вимог ринку праці. У сучасному суспільстві, де технології розвиваються надзвичайно швидко, професійна мобільність набуває все більшого значення. Вона забезпечує конкурентоспроможність фахівців, сприяє їхньому кар'єрному зростанню та дає змогу ефективно використовувати новітні цифрові інструменти, зокрема соціальні мережі, для пошуку можливостей і розвитку професійних зв'язків. Гнучкість у навчанні, готовність до змін та цифрова грамотність стають ключовими складовими професійної мобільності, оскільки сучасний ринок праці вимагає не лише вузькопрофільних знань, а й вміння швидко адаптуватися до нових умов та інтегруватися в цифровий простір.

Соціальні мережі стали потужним інструментом для кар'єрного розвитку, дозволяючи фахівцям розширювати коло професійних контактів, демонструвати власні навички та знаходити роботу. Однак, попри численні можливості, використання соціальних платформ несе певні ризики та загрози, які можуть негативно вплинути на репутацію, безпеку персональних даних і кар'єрні перспективи. Усвідомлення цих загроз та розробка стратегій їх мінімізації є важливим кроком до ефективного та безпечного використання соціальних мереж у професійному середовищі (таблиця 1).

Таблиця 1.

**Основні ризики та загрози використання соціальних мереж для
кар'єрного розвитку**

Категорія ризику	Опис загрози	Можливі наслідки	Способи мінімізації
1	2	3	4
Компрометація професійної репутації	Публікація необачних або спірних дописів, коментарів, фото чи відео	Втрата роботи, зниження довіри роботодавців, проблеми з працевлаштуванням	Контроль контенту, налаштування конфіденційності, професійний підхід до онлайн-спілкування
Витік персональних даних	Хакерські атаки, фішингові схеми, неправильно налаштовані параметри конфіденційності	Крадіжка особистої інформації, використання особистих даних у шахрайських схемах	Використання надійних паролів, двофакторна автентифікація, обмеження доступу до особистої інформації
Фейкові вакансії та шахрайство	Пропозиції роботи від сумнівних компаній або осіб, що вимагають особисті дані чи передоплату	Втрата грошей, використання особистих даних у шахрайських схемах	Перевірка роботодавців, уникнення переказу коштів або надання зайвої інформації
Цифровий слід та незворотність контенту	Інформація, розміщена в мережі, залишається доступною навіть після видалення	Небажані наслідки у майбутньому, втрачена можливість отримати роботу	Формування позитивного цифрового іміджу, видалення старих небажаних дописів
Небезпечні контакти та кібератаки	Можливість взаємодії з шахраями, токсичними користувачами або хакерами	Використання даних у шкідливих цілях, кібербулінг, переслідування	Перевірка контактів, обмеження доступу до особистої інформації, уникнення спілкування з підозрілими профілями

Продовження табл. 1

1	2	3	4
Залежність від соціальних мереж та втрата продуктивності	Надмірне використання соціальних платформ у робочий час	Зниження ефективності роботи, відволікання від професійних завдань	Регулювання часу в соцмережах, використання професійних платформ замість розважальних
Неправдива інформація в профілі	Перебільшення досягнень або фальсифікація резюме у соцмережах	Дискредитація фахівця, втрата довіри з боку роботодавців	Використання достовірної інформації, підкріплення досвіду реальними кейсами
Конфлікти через публікації	Публікація політичних, релігійних чи спірних висловлювань	Конфлікти з колегами, проблеми на роботі, втрата потенційних роботодавців	Уникнення суперечливих тем, дотримання нейтральності в професійній комунікації
Зміна політики платформ	Соціальні мережі можуть змінювати правила використання, що впливає на видимість профілю або контенту	Втрата аудиторії, зниження ефективності персонального бренду	Слідкування за змінами політики, диверсифікація цифрової присутності

Соціальні мережі є ефективним інструментом для кар'єрного розвитку, однак їх використання потребує відповідального підходу. Основні ризики включають компрометацію репутації, витік персональних даних, шахрайство, негативний цифровий слід та небезпеку взаємодії з ненадійними контактами. Крім того, надмірне використання соціальних платформ може знижувати продуктивність, а невідповідність інформації у профілі може зашкодити кар'єрним перспективам. Для безпечного використання соціальних мереж важливо контролювати контент, налаштовувати конфіденційність, перевіряти достовірність інформації та формувати позитивний цифровий імідж.

У сучасному цифровому суспільстві соціальні мережі відіграють значну роль у побудові кар'єри. Вони дають змогу фахівцям налагоджувати професійні контакти, ділитися досягненнями, знаходити вакансії та навіть розвивати власний бренд. Завдяки широкому доступу до інформації та комунікаційних можливостей соціальні мережі стають потужним інструментом для кар'єрного зростання. Однак ефективність їх використання залежить від стратегій взаємодії, правильного позиціонування та вміння управляти власною цифровою репутацією (таблиця 2).

Таблиця 2.

Основні критерії оцінки ефективності соціальних мереж для кар'єри

Критерій оцінки	Переваги	Обмеження	Загальна ефективність
Розширення професійних контактів	Дає змогу швидко знаходити нові знайомства, брати участь у професійних дискусіях, співпрацювати з фахівцями різних галузей	Велика кількість контактів не завжди означає якість зв'язків	Висока – створює можливості для нетворкінгу та розширення професійного середовища
Доступ до ринку праці	Соціальні мережі містять велику кількість вакансій, дозволяють роботодавцям швидко знаходити кандидатів	Конкуренція серед шукачів роботи може бути високою, що ускладнює виділення серед інших	Висока – ефективність залежить від правильного оформлення профілю та активності користувача
Репутаційний менеджмент та персональний бренд	Дозволяє формувати професійний імідж, ділитися досягненнями та експертною думкою	Неправильне використання або необачні дописи можуть зашкодити кар'єрі	Висока – за умови контролю контенту та відповідального ведення профілю
Освітній потенціал	Доступ до вебінарів, курсів, професійних груп та форумів сприяє саморозвитку	Великий потік інформації може відволікати, не вся інформація є достовірною	Висока – соціальні мережі можуть бути ефективними платформами для навчання та підвищення кваліфікації
Можливість самопрезентації	Користувач може представити свої навички та досягнення широкій аудиторії	Вимагає грамотного позиціонування та постійної активності	Середня – залежить від особистих навичок ведення профілю
Ризики та конфіденційність	Доступність професійної інформації може сприяти залученню роботодавців	Високий ризик компрометації даних або цифрової репутації	Середня – потребує відповідального ставлення до безпеки даних
Кар'єрні можливості для фрилансерів та підприємців	Соціальні платформи можуть використовуватися для просування власних послуг або бізнесу	Висока конкуренція, необхідність активного маркетингу	Висока – залежить від стратегій просування та вибору платформи

Соціальні мережі є ефективним інструментом для побудови кар'єри, якщо використовувати їх свідомо та стратегічно. Вони сприяють розширенню професійних контактів, доступу до вакансій, розвитку персонального бренду та безперервному навчанню. Водночас, надмірна активність або недостатня увага до репутаційного менеджменту можуть мати негативні наслідки. Успішне використання соціальних мереж у кар'єрному розвитку вимагає чіткого розуміння їх можливостей, обмежень і ризиків, а також вміння будувати власний імідж та адаптуватися до цифрового середовища.

Ефективне використання соціальних мереж у професійному середовищі вимагає не лише активної онлайн-присутності, а й володіння ключовими цифровими компетентностями. Вони допомагають користувачам захищати особисті дані, формувати професійний імідж, критично оцінювати інформацію та ефективно взаємодіяти в цифровому просторі. Недостатній рівень цифрової грамотності може призвести до втрати професійних можливостей або навіть репутаційних ризиків. Розглянемо основні цифрові компетентності.

1. *Управління цифровою репутацією.* Вміння створювати та підтримувати позитивний імідж у соціальних мережах є важливим аспектом кар'єрного розвитку. Це включає грамотне ведення профілю, контроль опублікованого контенту та усвідомлення довгострокових наслідків цифрового сліду. Регулярний моніторинг власної присутності в мережі допомагає уникати ситуацій, які можуть негативно вплинути на професійну репутацію. Також важливо знати, як налаштувати приватність профілю та видаляти небажану інформацію.

2. *Цифрова безпека та захист даних.* Включає знання та навички, що допомагають захищати особисту інформацію від шахраїв, хакерів та несанкціонованого доступу. Це передбачає використання надійних паролів, двофакторної автентифікації та уникнення підозрілих посилань. Крім того, важливо розуміти, як працюють налаштування конфіденційності на різних платформах, щоб обмежити доступ до персональних даних. Захист даних також включає обережність у розкритті професійної та особистої інформації онлайн.

3. *Критичне мислення та медіаграмотність.* Здатність аналізувати інформацію, що публікується в соціальних мережах, дозволяє уникати поширення фейкових новин та маніпуляцій. Важливо перевіряти джерела інформації, оцінювати її достовірність і не піддаватися впливу дезінформації. Медіаграмотність також допомагає краще розуміти алгоритми соцмереж та їхній вплив на професійну активність. Володіння цими навичками дозволяє формувати об'єктивний погляд на інформаційний простір.

4. *Ефективна цифрова комунікація.* Включає навички професійного спілкування в соціальних мережах, зокрема ділової переписки, створення якісного контенту та дотримання етики онлайн-спілкування. Це означає вміння відповідати на повідомлення чітко та коректно, уникати конфліктів і вести конструктивний діалог. Також важливо знати, як використовувати різні комунікаційні платформи для професійних цілей (LinkedIn, Twitter, професійні групи у Facebook тощо).

5. *Контент-менеджмент та стратегічне планування.* Ця компетентність включає вміння створювати, редагувати та поширювати професійний контент, що відповідає кар'єрним цілям. Важливо знати, як формувати персональний бренд, використовувати візуальні матеріали та відеоконтент для підвищення впізнаваності. Планування публікацій та аналіз реакцій аудиторії дозволяє вибудовувати довгострокову стратегію присутності в соціальних мережах.

Розвиток цифрових компетентностей є ключовим фактором успішного та безпечного використання соціальних мереж у професійному середовищі. Управління цифровою репутацією, захист персональних даних, критичне мислення, ефективна комунікація та стратегічний контент-менеджмент дозволяють не лише уникати ризиків, але й максимально використовувати можливості соціальних платформ. Усвідомлене та грамотне використання цифрових інструментів сприяє кар'єрному розвитку, розширенню професійних контактів та створенню позитивного іміджу в онлайн-середовищі.

Рекомендації щодо оптимального використання соціальних мереж для професійного розвитку:

1. *Створення та підтримка професійного іміджу.* Важливо ретельно опрацьовувати свій профіль у соціальних мережах, роблячи його привабливим для потенційних роботодавців, партнерів чи клієнтів. Для цього слід використовувати якісну фотографію, заповнювати всі ключові поля (освіта, досвід, навички) та регулярно оновлювати інформацію. Крім того, варто дотримуватися єдиного стилю комунікації, демонструючи професіоналізм та експертність у своїй сфері.

2. *Активна участь у професійних спільнотах.* Соціальні мережі надають можливість приєднуватися до груп, форумів та дискусій, де обговорюються актуальні тенденції у певній професійній галузі. Регулярна участь у таких спільнотах допомагає налагоджувати зв'язки з колегами, отримувати корисну інформацію та обмінюватися досвідом. Крім того, активність у професійних групах може привернути увагу роботодавців або партнерів.

3. *Стратегічне управління контентом.* Щоб ефективно використовувати соціальні мережі для кар'єрного зростання, важливо не лише

споживати контент, а й створювати власний. Потрібно публікувати статті, аналітичні огляди, кейси, ділитися професійними досягненнями та цікавими думками. Регулярність та якість контенту допоможуть сформувати особистий бренд і залучити аудиторію.

4. *Контроль безпеки та конфіденційності.* Захист персональних даних є ключовим аспектом безпечного використання соціальних мереж. Рекомендується налаштовувати конфіденційність профілю, використовувати складні паролі та двофакторну автентифікацію. Також варто бути обережним із розкриттям особистої інформації та уникати взаємодії з підозрілими акаунтами.

Дотримуючись цих рекомендацій, можна значно підвищити ефективність соціальних мереж у професійному розвитку, розширити кар'єрні можливості та зміцнити власний імідж у цифровому просторі.

Висновки.

Соціальні мережі стали невід'ємною частиною сучасного професійного розвитку, відкриваючи широкі можливості для кар'єрного зростання, нетворкінгу, самопрезентації та навчання. Водночас їх використання потребує стратегічного підходу, адже поряд із перевагами вони несуть потенційні ризики, зокрема репутаційні, інформаційні та безпекові загрози. Ефективність соціальних мереж як інструменту кар'єрного розвитку залежить від рівня цифрових компетентностей користувача. Управління цифровою репутацією, критичне мислення, безпечне поводження з персональними даними та ефективна онлайн-комунікація є ключовими навичками, необхідними для продуктивної діяльності в цифровому середовищі. Для максимального використання потенціалу соціальних платформ важливо формувати професійний імідж, брати активну участь у спеціалізованих спільнотах, створювати якісний контент і дотримуватися правил інформаційної безпеки. Збалансоване поєднання цих елементів сприяє розширенню кар'єрних можливостей та забезпечує успішну інтеграцію у цифровий простір. Таким чином, соціальні мережі можуть бути ефективним інструментом професійного розвитку за умови їх усвідомленого, стратегічного та відповідального використання.

Література:

1. Liubarets V., Kashyna G., Kachan Y., Brezetskyi S., Ostrovershenko A. Adapting professional development to the digital transformation of today's job market // Multidisciplinary Science Journal. – 2024. – Vol. 6. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0713>

2. Бацуrowsька І. В., Кашина Г. С., Макієвський О. І. Методологічні підходи до розробки дидактичних матеріалів для професійної освіти: Від теорії до практики // Moderní aspekty vědy: XLVIII. Díl mezinárodní kolektivní monografie. – Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. – С. 172–191.

3. Кашина Г. С. Інформаційно-технологічне забезпечення неперервної освіти та професійної діяльності педагогів // Управління системами післядипломної освіти для сталого розвитку / Ред. Н. Рідей. – Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. – С. 528–544. (Колективна монографія).

4. Ковальчук А. Розвиток цифрової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в умовах цифровізації // Молодь і ринок. – 2024. – № 2. – С. 148–152.

5. Ковальчук В. І. Проблеми цифровізації фахової підготовки в закладах професійної освіти // Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (14 травня 2020 р.). – Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка, 2020. – С. 40–43.

6. Любарець В. В., Грибова Л. В. Особливості управління проєктами та ризиками в освіті // Педагогічні науки: теорія та практика. – 2024. – №1. – С. 115–121. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-1-16>

7. Петренко Л. М. Розвиток цифрової компетентності майбутніх викладачів педагогічних закладів вищої освіти: цільові й змістові орієнтири // Науково-методичні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки: матеріали круглого столу (17 травня 2023 р.). – Київ: ВІППО, 2023. – С. 21–24.

8. Петренко Л. М., Зеліковська О. Педагогічна освіта для сталого розвитку: дослідження професійно-цифрової компетентності викладача вищої школи // *Modern Approaches to Ensuring Sustainable Development* / за ред. В. Смачилка, О. Несторенка. – Катовіце: The University of Technology in Katowice Press, 2023. – С. 206–213.

9. Самойленко О. М., Бацуровська І. В. Компетентнісний підхід щодо розробки мережево-цифрового середовища для підвищення кваліфікації вчителів природничого напрямку на основі інтеграції системи LMS+Office 365 // Теоретико-методологічні основи модернізації навчання: компетентнісний підхід. – Херсон, 2020. – С. 201–232.

10. Штемпель Н. В. Неформальна освіта як засіб формування цифрової компетентності майбутніх педагогів // Інноваційна педагогіка. – 2024. – Вип. 67, ч. 1. – С. 60–64.

11. Штемпель Н. В. Формування цифрової компетентності майбутніх учителів початкової школи засобами неформальної освіти // Вісник РДГУ. Серія: Педагогіка та психологія. – 2023. – Вип. 1. – С. 112–117.

References:

1. Liubarets, V., Kashyna, G., Kachan, Y., Brezetskyi, S., & Ostrovershenko, A. (2024). *Adapting professional development to the digital transformation of today's job market. Multidisciplinary Science Journal*, 6. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0713>

2. Batsurovska, I. V., Kashyna, H. S., & Makiievskyi, O. I. (2024). *Metodolohichni pidkhody do rozrobky dydaktychnykh materialiv dlia profesiinoi osvity: vid teorii do praktyky* [Methodological approaches to developing didactic materials for professional education: from theory to practice]. In *Moderní aspekty vědy: XLVIII. Díl mezinárodní kolektivní monografie* [Modern aspects of science: Volume XLVIII. International collective monograph] (pp. 172–191). Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. [in Ukrainian].

3. Kashyna, H. S. (2019). *Informatsiino-tekhnologichne zabezpechennia neperervnoi osvity ta profesiinoi diialnosti pedahohiv* [Information and technological support for continuous education and professional activities of teachers]. In N. Ridei (Ed.), *Upravlinnia systemamy pisliadyplomnoi osvity dlia staloho rozvytku* [Management of postgraduate education systems for sustainable development] (pp. 528–544). Kyiv: Vydavnytstvo NPU imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].

4. Kovalchuk, A. (2024). *Rozvytok tsyfrovoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia v umovakh tsyfrovizatsii* [Development of digital competence of future vocational education teachers in the context of digitalization]. *Molod i rynok* [Youth and Market], (2), 148–152 [in Ukrainian].

5. Kovalchuk, V. I. (2020). *Problemy tsyfrovizatsii fakhovoi pidhotovky v zakladakh profesiinoy osvity* [Problems of digitalization of vocational training in professional education institutions]. In *Aktualni problemy tekhnolohichnoi i profesiinoy osvity: materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (14 travnia 2020 r.)* [Current issues of technological and vocational education: materials of the II International Scientific and Practical Conference (May 14, 2020)] (pp. 40–43). Hlukhiv: HNPU im. O. Dovzhenka [in Ukrainian].

6. Liubarets, V. V., & Hrybova, L. V. (2024). *Osoblyvosti upravlinnia proiektamy ta ryzykamy v osviti* [Features of project and risk management in education]. *Pedahohichni nauky: teoriia ta praktyka* [Pedagogical sciences: theory and practice], (1), 115–121. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-1-16>

7. Petrenko, L. M. (2023). *Rozvytok tsyfrovoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv pedahohichnykh zakladiv vyshchoi osvity: tsilovi y zmistovi oriiantyry* [Development of digital competence of future teachers of pedagogical higher education institutions: target and content guidelines]. In *Naukovo-metodychni zasady informatsiino-analitychnoho suprovodu tsyfrovoy transformatsii osvity i pedahohiky: materialy kruhloho stolu (17 travnia 2023 r.)* [Scientific and methodological principles of information and analytical support of digital transformation of education and pedagogy: round table materials (May 17, 2023)] (pp. 21–24). Kyiv: VIPPO [in Ukrainian].

8. Petrenko, L. M., & Zelikovska, O. (2023). *Pedahohichna osvita dlia staloho rozvytku: doslidzhennia profesiino-tsyfrovoy kompetentnosti vykladacha vyshchoi shkoly* [Pedagogical education for sustainable development: research on professional digital competence of higher education teacher]. In V. Smachylka & O. Nestorenko (Eds.), *Modern Approaches to Ensuring Sustainable Development* (pp. 206–213). Katowice: The University of Technology in Katowice Press [in Ukrainian].

9. Samoylenko, O. M., & Batsurovska, I. V. (2020). *Kompetentnisnyi pidkhid shchodo rozrobky merezhevo-tsyfrovoho seredovyshcha dlia pidvyshchennia kvalifikatsii vchyteliv pryrodnychoho napriamu na osnovi intehtatsii systemy LMS+Office 365* [Competency-based approach to developing a network-digital environment for enhancing the qualifications of natural science teachers based on the integration of the LMS+Office 365 system]. In *Teoretyko-metodolohichni osnovy modernizatsii navchannia: kompetentnisnyi pidkhid* [Theoretical and methodological foundations of learning modernization: a competency-based approach] (pp. 201–232). Kherson [in Ukrainian].

10. Shtempel, N. V. (2024). *Neformalna osvita yak zasib formuvannia tsyfrovoy kompetentnosti maibutnikh pedahohiv* [Non-formal education as a means of developing the digital competence of future teachers]. *Innovatsiina pedahohika* [Innovative Pedagogy], 67(1), 60–64 [in Ukrainian].

11. Shtempel, N. V. (2023). *Formuvannia tsyfrovoy kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly zasobamy neformalnoi osvity* [Formation of digital competence of future primary school teachers through non-formal education]. *Visnyk RDHU. Serii: Pedahohika ta psykholohiia* [Bulletin of RDHU. Series: Pedagogy and Psychology], (1), 112–117 [in Ukrainian].